

September 2017

**Digitale
Nieuwsbrief**

**Extra
artikelen en
extra foto's**

**Max Euwe Centrum
euwemec@xs4all.nl
020-6257017**

In deze digitale Nieuwsbrief weer veel interessante artikelen, MEC-informatie en foto's. Het volgende kun u in deze Nieuwsbrief vinden:

3) MEC-Kalender

3) Boekenbeurs zaterdag 18 november

4) Expositie "Dochters van Caïssa" geopend

5) Advertentie Chess.com

6) Schaaktafeltje Brigitte de Roos

7) 81000^e bezoeker van het MEC!

8) MEC-trainingen 2017-2018

9) Tom Hackney en de verbeelding van Duchamp schaakpartijen

15) De Puzzelkoning

21) Advertentie De Beste zet

22) Schaken in een Jappenkamp

26) Advertentie Thinkers Publishing

27) Schenking Piet van der Schee

30) Redactie op (schaak)reis

33) MEC-personalia

35) Foto Gotenborg 1920

35) Artikelen schaken en muziek met links op de website

36) Wilt u het MEC steunen?

De redactie wenst u veel leesplezier!

MEC-Kalender

De komende maanden staan de volgende activiteiten op het programma:

Zondag 1 oktober Start **MEC-trainingen** (1400-1600 en 1600-1800)

Woensdag 18 oktober **Training** door grootmeester **Erwin L'Ami**

Woensdag 15 november **Training** door grootmeester **Jan Timman**

Zaterdag 18 november De halfjaarlijkse **boekenbeurs** van 11.00-14.00 uur

Het MEC is ook alle eerste zaterdagen van de maand geopend!

Kijk op www.maxeuwe.nl voor meer informatie over deze activiteiten.

Boekenbeurs zaterdag 18 november

Zaterdag 19 november is er van 11.00-14.00 uur een **boekenbeurs** in het Max Euwe Centrum (Max Euweplein 30a, 1017 MB Amsterdam). Toegang gratis.

Er zijn ook nog andere aanbieders aanwezig. Dus een groot en gevarieerd aanbod tegen schappelijke prijzen!

Particulieren kunnen tot woensdag 15 november een tafel reserveren via: 020-6257017 of euwemec@xs4all.nl

Expositie “Dochters van Caïssa” geopend

Zaterdag 8 juli is de expositie “Dochters van Caïssa” (over vrouwenschaak) geopend door de ChessQueens, die deze dag aanwezig waren voor het jaarlijkse Pleinfestival van het MEC.

(v.l.n.r.) Zhaoqin Peng, Bianca de Jong-Muhren en Tea Lanchava bij de opening

De eerste expositie van onze nieuwe conservator, Jurgen Vijfschaft, is gebaseerd op die van het schaakmuseum in het Duitse Ströbeck. Frans Altena heeft de teksten van de Duitse expositie vertaald en wij hebben de teksten her en der aangevuld. De foto's komen uit ons fotoarchief. Het gedeelte over de Nederlandse schaaksters is nieuw.

In deze expositie krijgt u een beeld van het vrouwenschaak van de middeleeuwen tot vandaag de dag. Van Vera Menchik tot Zhaoqin Peng, van Judith Polgar tot Machteld van Foreest.

De expositie zal tot begin 2018 te zien zijn: komt dat zien!

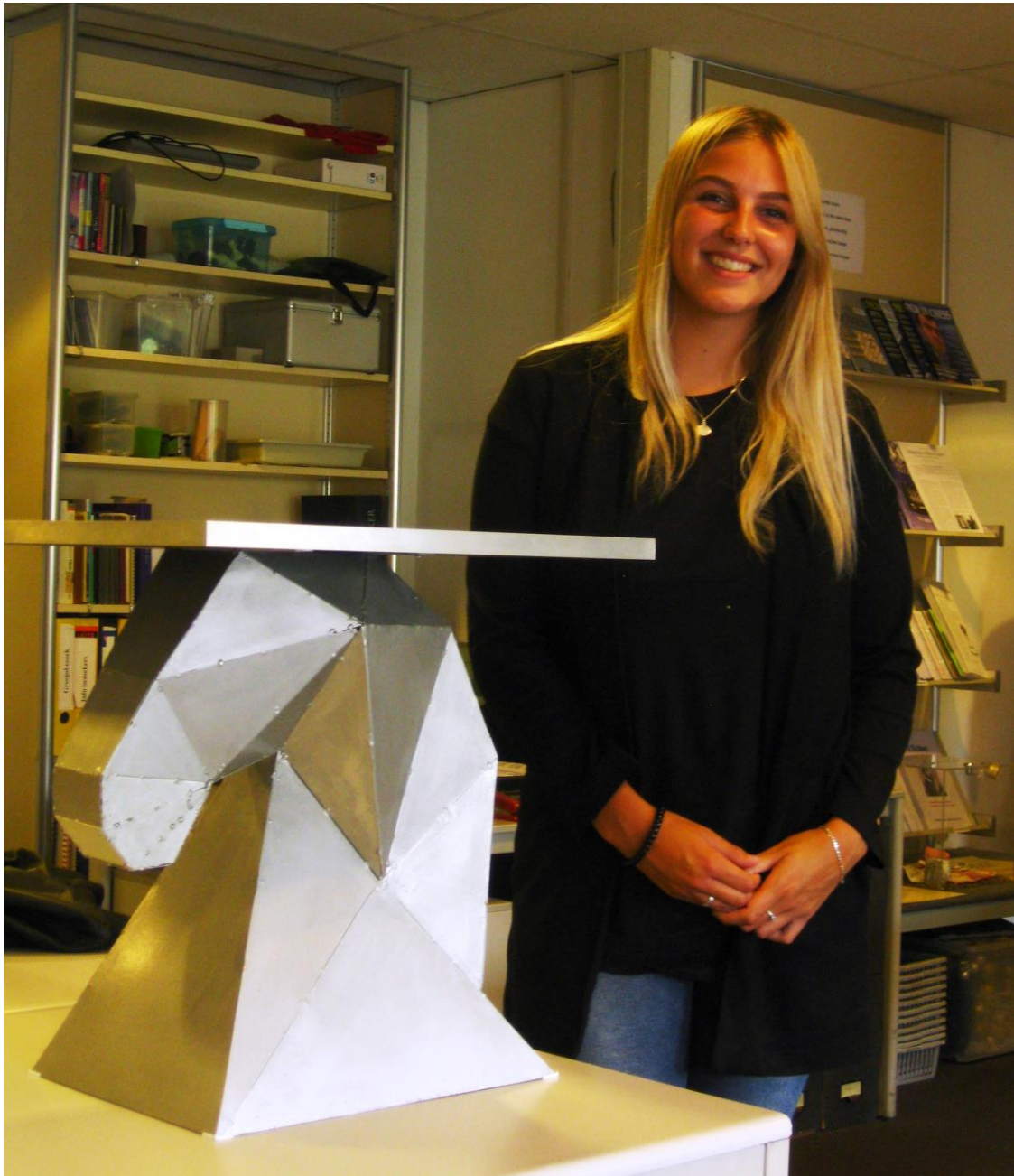
Conservator Jürgen Vijfschaft met de ChessQueens

Advertentie

Schaaktafeltje Brigitte de Roos

Als eindopdracht voor haar studie *Design* heeft Brigitte de Roos uit Leeuwarden een bijzonder schaaktafeltje gemaakt.

Door de witte velden (met krijtverf) weg te wissen met een doekje, ontstaat er een “gewoon bijzettafeltje”. Een multifunctioneel tafeltje!

Brigitte is in het voorjaar in het MEC langs geweest om inspiratie op te doen, en het resultaat mag gezien worden.

Heeft u interesse om dit tafeltje te kopen, of wilt u in contact komen met Brigitte, laat het ons dan weten.

Het bord met de witte velden van krijtverf.

81.000^e bezoeker van het MEC!

Woensdag 20 september 2017 kwam Olivier Zanolini nietsvermoedend naar het MEC voor een training met zijn trainer Niels van Dam. Tot zijn grote verrassing werd hij de 81.000^e bezoeker van het MEC sinds de oprichting in 1986.

De 10-jarige Olivier is lid van Caïssa en VAS uit Amsterdam. Van het MEC kreeg hij een grote envelop met attenties.

MEC-trainingen 2017-2018

- ❑ 7 zondagen: 1 oktober, 5 november, 3 december, 7 januari 2018, 4 februari, 4 maart en 8 april
- ❑ Spelers met een elo tussen de 1400-1600 van 11.30-14.00 uur
- ❑ Spelers met een elo tussen de 1600-1800 van 14.30-17.00 uur
- ❑ Homogene groepen van maximaal 14 deelnemers
- ❑ Ervaren, gediplomeerde trainer: Eddy Sibbing

- ❑ Aandacht voor alle facetten van het schaakspel
- ❑ Opening, middenspel, eindspel, eigen partijen, studies
- ❑ Studiemateriaal om thuis mee verder te werken
- ❑ Max Euwe Centrum, Max Euweplein 30a, 1017 MB Amsterdam
- ❑ Goed bereikbaar met OV (trams 1, 2, 5, 7, 10)
- ❑ Koffie en thee gratis
- ❑ Kosten € 80,00 per persoon (voor 7 middagen van 2½ uur)
- ❑ Kosten te voldoen op de eerste training
- ❑ Aanmelden: euwemec@xs4all.nl of 020-6257017

Tom Hackney en de verbeelding van Duchamp schaakpartijen

Ruud Aalbersberg

Deze bijdrage gaat over de hedendaagse Britse kunstschilder Tom Hackney (1977) en dat merkwaardige dubbeltalent – beeldend kunstenaar en schaker – Marcel Duchamp (1887-1968). Eerstgenoemde wil de schaakpartijen van Duchamp in het platte vlak verbeelden, een grote uitdaging.

Ik koos dit onderwerp vanwege die interessante doelstelling en vanwege enige raakvlakken met het schaken in Nederland. Het is een bij uitstek boeiend onderwerp voor zowel schakers als mensen die in de beeldende kunsten zijn geïnteresseerd. Uiteraard wordt in het kielzog van dit onderwerp ook gezocht naar schilderijen en kunstschilders die min of meer op verwante wijze het schaakspel visualiseren.

Mijn informatie is gebaseerd op mijn e-mailcontacten met Hackney zelf, het internet, en op literatuur die te vinden is bij de Koninklijke Bibliotheek en het RKD in Den Haag en museum Boijmans Van Beuningen (Rotterdam).

1. Duchamp: een vernieuwend genie in de kunstwereld, verdienstelijk ‘deserteur’ richting schaakspel

Duchamps naam als dadaïst ontbreekt in geen enkele inleiding over de moderne kunst. Grote faam, maar ook grote weerstand en weerzin, bereikte hij met zijn Urinoir in 1917 op een tentoonstelling in New York, en enige jaren later met zijn mysterieuze Grote Glas. Met deze objecten en zijn toelichting daarop baande hij mede de weg voor nieuwe kunstvormen als bijv. de popart en de conceptuele kunst.

Wanneer hij tegen de veertig loopt krijgt zijn fascinatie voor het schaakspel duidelijk de overhand en bereikt hij in Frankrijk de bijna-grootmeesterstatus. Hij is een vijftal keren lid van het Franse Olympiadeteam, naast bijvoorbeeld Aljechin, en meet in het Interbellum zijn schaakkracht met onder andere vooraanstaande Nederlandse spelers als Landau en Noteboom (de naam van Euwe ontbreekt helaas).

In 1932 publiceert hij met Victor Halberstadt een bijzonder fraai uitgegeven eindspelstudie, een zeer gezocht boekwerk.¹ Ook na de Tweede Wereldoorlog blijft zijn belangstelling voor het schaken bestaan: bij een opening van een tentoonstelling over een bevriend kunstenaar in het Stedelijk Museum in Amsterdam zoekt hij bijvoorbeeld meteen contact met Hein Donner en in 1961 laat hij zich verleiden tot een radiotelegrafische partij met een groepje Nederlandse studenten waaronder de veelbelovende zeer jonge Hans Ree² en Tim Krabbé.

2. Tom Hackney en het schaakspel

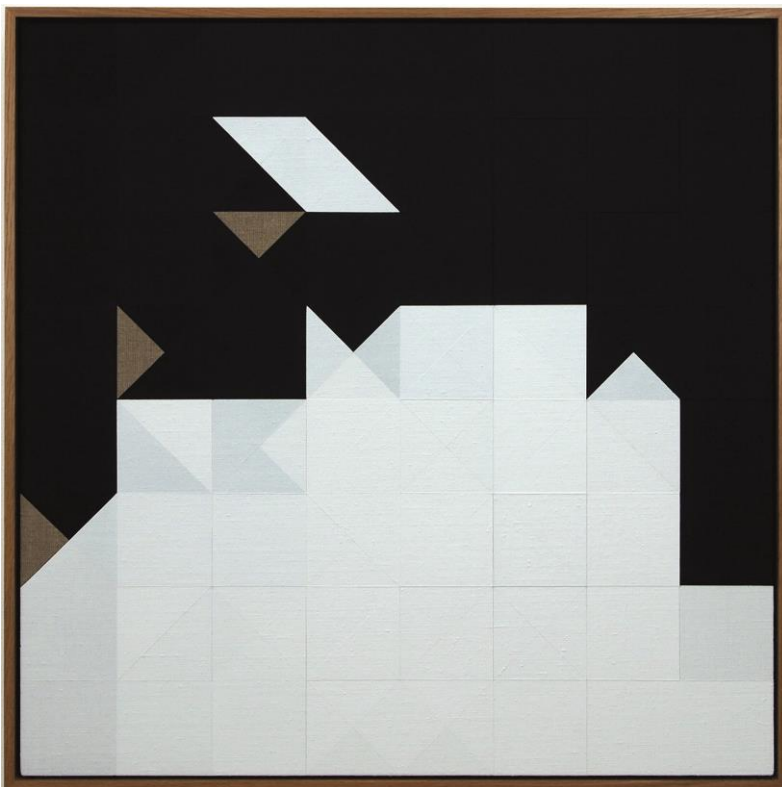
Net als Duchamp van jongs af aan zeer geïnteresseerd in het schaken probeert Tom Hackney, na een grondige beroepsopleiding, de schaakpartijen van Duchamp visueel vorm te geven. In een grote recente tentoonstelling in de World Chess Hall of Fame in St. Louis in de V.S. zijn die werken te zien geweest. Op het internet krijgen wij een

beeld, zij het verre van perfect, van die schilderijen die helaas nog nooit in Nederland waren tentoongesteld. Ook heb ik nergens catalogi van zijn werk kunnen vinden.

In ruim dertig vierkanten van relatief klein formaat probeert Tom ons het partijverloop, soms vanaf het begin, soms vanuit de eindstand, van een aantal van Duchamps schaakpartijen te laten zien. Hij gebruikt daarvoor het zwart/wit en alle daartussen liggende tinten, een beperkt aantal doeken is in kleur. Die kleuren zelf zijn gerelateerd aan de kleuren die Duchamp eens gebruikte voor een zelf ontworpen schaakspel. Hij werkt op linnen met olieverf, acryl en gesso. Zijn schilderijen worden in kleine, soms doorzichtige en verhoogde vlakken opgebouwd. Is de onderkleur donker dan was daar zwart aan zet. Een zekere gelaagdheid, diagonalen en verschillende vlakgrootten vertellen het verhaal van de schaakpartij zelve zoals een kunstenaarsoog dat beleeft en ziet.

Wij kiezen om van dit alles een indruk te krijgen voor de partij Duchamp-Noteboom uit Nice 1931 (in zwart/wit) – een jaar dus voordat Noteboom in wat onduidelijke omstandigheden in Londen overlijdt – en de reeds vermelde partij tegen Hans Ree c.s. uit 1961 (in kleur).

De eerste partij wordt na 51 zetten remise, de tweede, die Duchamp naar eigen zeggen nogal wat hoofdbrekens bezorgde – hij is dan op gevorderde leeftijd – wordt door hem in 31 zetten met zwart gewonnen.

Marcel Duchamp – Daniel Noteboom

1.d4 Pf6 2.c4 e6 3.Pc3 Lb4
4.Ld2 O-O 5.Pf3 b6 6.e3 Lxc3
7.Lxc3 Pe4 8.Tc1 d6 9.Ld3
Lb7 10.d5 Pxc3 11.Txc3 e5
12.g4 Lc8 13.Tg1 Pd7 14.Lf5
Pf6 15.e4 g6 16.Lxc8 Dxc8
17.Pd2 Kg7 18.Df3 Th8 19.Pf1
Dd8 20.Pg3 h6 21.h4 Ph7
22.Th1 Df6 23.Dg2 a5 24.Tf3
De7 25.Pe2 Tag8 26.Tg3 Pf6
27.h5 Ph7 28.f4 exf4 29.Pxf4
Pg5 30.Te3 De5 31.Ph3 Te8
32.Pxg5 Dxc3 33.Df3 Df6
34.Tf1 Dxf3 35.Tfx3 Te5
36.hxg6 fxg6 37.Kd2 Tf8
38.Txf8 Kxf8 39.Tf3+ Kg7

40.Ke3 Te7 41.Kd4 Tf7 42.Txf7+ Kxf7 43.e5 dxe5+ 44.Kxe5 a4 45.b4 axb3 46.axb3
h5 47.gxh5 gxh5 48.b4 h4 49.Kf4 h3 50.Kg3 Kf6 51.c5 bxc5 ½-½

3. Hackney-Duchamp: een interessante krachtmeting?

Geen gemakkelijke vraag. Laten wij eens uitgaan van de schaker, tevens kunstliefhebber, die vanuit een bepaalde gevoeligheid en interesse voor abstracte kunst naar Duchamps gevisualiseerde schaakpartijen kijkt. Wat hem dan treft is de zorgvuldige, evenwichtige, bijna architectonische opbouw van zijn doeken. Stap voor stap – op geleide van het partijverloop – wordt kennelijk een groot aantal van de 64 velden gevuld, sommige doelbewust leeg gelaten omdat daar niets gebeurde. De sfeer lijkt sereen, bij nadere beschouwing worden echter de spanningen door reliëf, transparantie en verschillen in kleur en afbuigende patronen zichtbaar. Er is een zekere variatie, speelsheid in zijn doeken, de schaakzetten zelf vormen geen dwangbuis. Als bij bijvoorbeeld Morandi – waar het gaat om minimale verschillen in kleur en opstelling in zijn flessenstillevens – wordt een interessant verhaal verteld, het schaakspel als het ware opgetild uit zijn concrete werkelijkheid. Hackney zelf spreekt over de schommelingen tussen het oog en de geest van de kunstenaar.

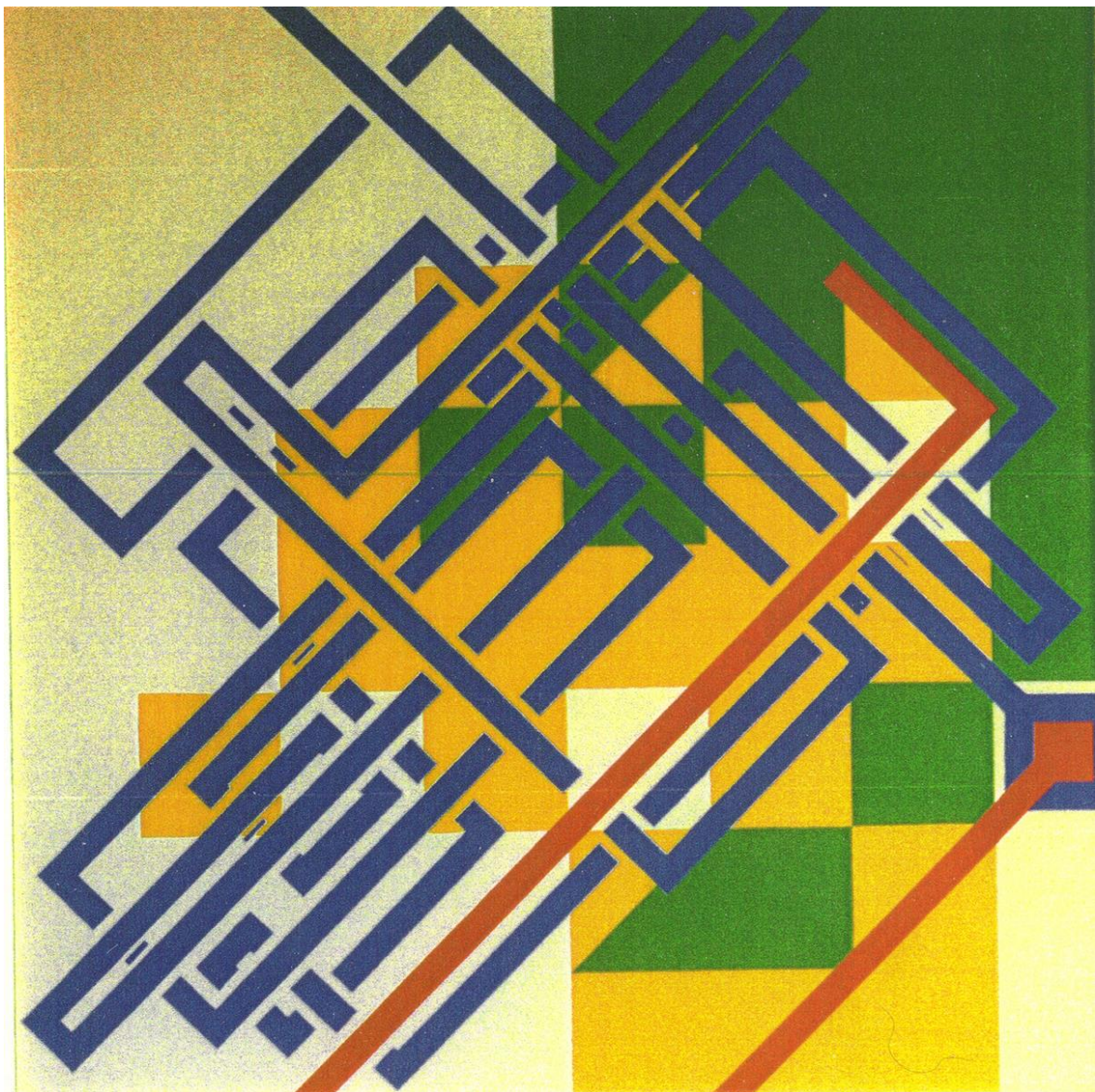
Grimme/Luuring/Ree/Krabbé – Marcel Duchamp

1.e4 c5 2.Pf3 e6 3.d4 cxd4 4.Pxd4 Pf6 5. Pc3 Lb4 6 e5 Pd5 7.Ld2 Pxc3 8.bxc3 Lf8
9.Ld3 d6 10.f4 g6 11.h4 dxe5 12.fxe5 Lg7 13.h5 Lxe5 14.Dg4 Pc6 15.Pxc6 bxc6
16. hxg6 hxg6 17. Txh8+ Lxh8 18.Ke2 Dd5 19.Th1 Lf6 20.Tf1 e5 21.Dg3 De6
22.Le4 La6+ 23.Ld3 Lc4 24.Kd1 Lg7 25.Dh4 Lxd3 26.cxd3 Tb8 27.c4 Tb1+
28.Lc1 Ta1 29.a3 Dd6 30.Dh3 f5 31.Kc2 e4 0-1

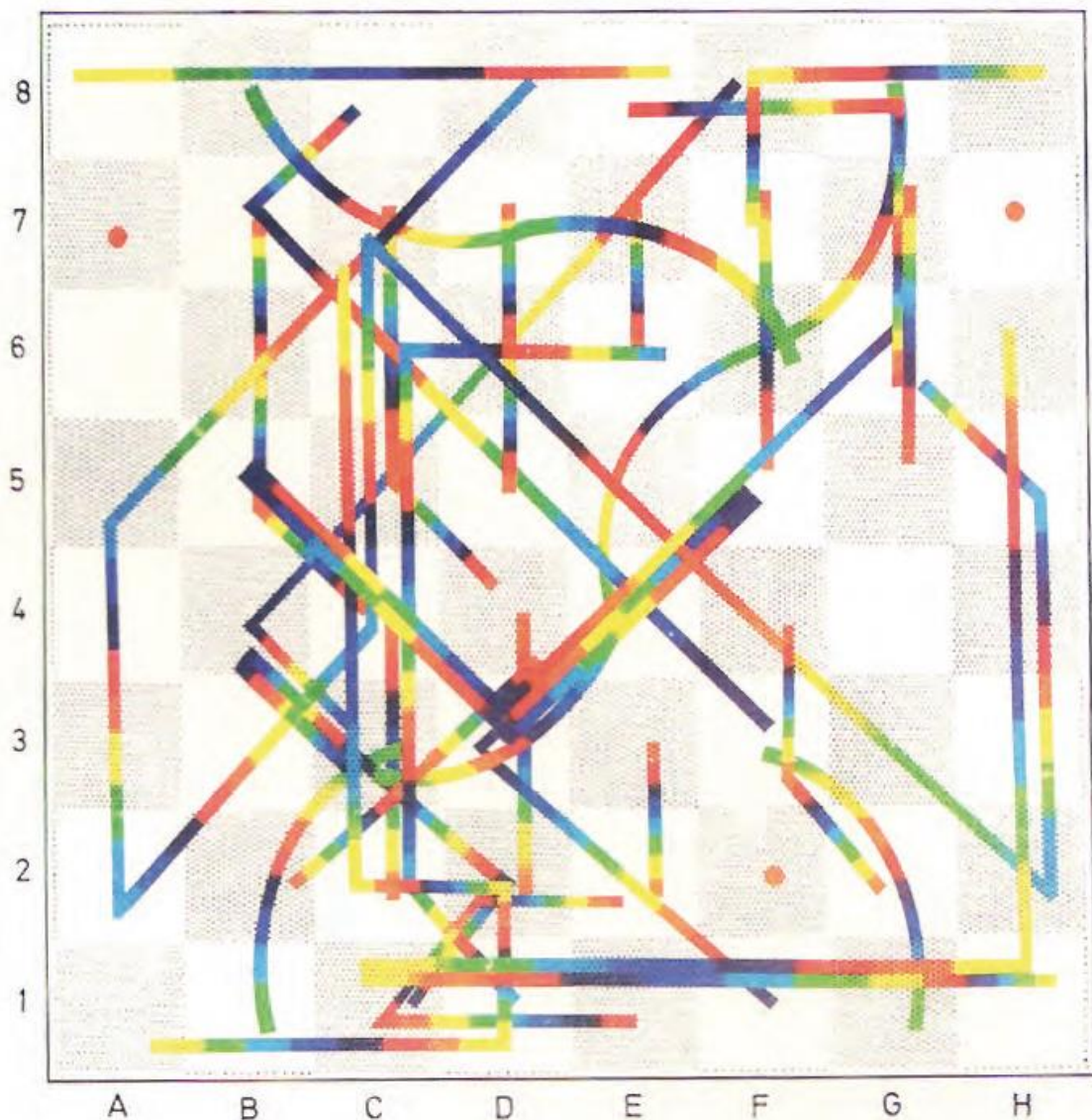
4. Invloeden

Desgevraagd vermeldde Hackney mij dat het werk van De Stijl en Piet Mondriaan³ hem in zijn benadering inspireerde voor wat ‘rationaliteit’ aangaat, met het werk van Paul Klee als ‘geestelijk en dichterlijk’ tegenwicht. Kan het zijn dat werk van anderen hem in de loop der jaren richting Duchamp geïnspireerd hebben? Speurend in diverse websites, databanken en bibliotheken, ontdekte ik het bijzondere werk van de Nederlandse kunstenaar George Schade (1945) met zijn LOPER-project, waarin de dynamiek en strijd van een schaakpartij, althans van een bepaald schaakstuk,⁴ voor de schaker, duidelijker dan bij Hackney, zichtbaar wordt. Ik illustreer dat met een afbeelding die zonder twijfel verwijst naar de vermaarde afgebroken partij Velimirovic –Timman uit 1979. Dit toren tegen looper-eindspel hield destijds half schakend Nederland in zijn ban.

Verrassend – en bijna te gek voor woorden – was voor mij ook de ontdekking van een schilderij (offset-litho) van de veelzijdige Duitser Ugo Dossi (1943), die zoals Schade te werk gaat maar een veel dynamischer lijnenspel vertoont. Opnieuw is daar

een van de schaakpartijen van Duchamp bron van inspiratie en vertrekpunt. Desgevraagd ontkenden zowel Hackney als Dossi de naam en het werk van Schade te kennen.

Duchamp- Kahn, Parijs 1924

5. Afrondend

Hackney, en met hem enige andere kunstenaars, hebben ons laten zien hoe inspirerend het schaakspel kan zijn in de richting van de non-figuratieve beeldende kunst.⁵ Dat was zeker het geval waar het ging om de zeer bijzondere Marcel Duchamp als zeer verdienstelijke schaakspeler en kunstenaar.

Natuurlijk heeft het gevisualiseerde zijn beperkingen, kan bijvoorbeeld de tijdsdruk – vaak zo essentieel in een partij – niet verbeeld worden. Gelukkig zijn er media zoals de film en de video die dat aan de schakers in beginsel wel kunnen presenteren en die beperking deels kunnen opheffen. Het hier getoonde blijft niettemin een zeer interessante exercitie voor de schaak- en kunstwereld.

Noten

1. Enige jaren geleden werd in de nalatenschap van Duchamp het typoscript van een nog grotere eindspelstudie aangetroffen, te dateren rond 1930/31. Zie hiervoor *Étant Donné Marcel Duchamp* nr.7, 2006.
2. Hans Ree is altijd gefascineerd gebleven door Duchamp, interviewde zijn weduwe in Frankrijk, schreef herhaaldelijk over hem in zijn bijdragen voor NIC en de landelijke dagbladen en tijdschriften. Heeft hier zijn nederlaag uit 1961 een rol gespeeld?
3. Voor wie speciaal in Piet Mondriaan is geïnteresseerd: het gaat om New York City, 1942.
4. Voor Schade heeft de loper (tevens) de symbolische waarde van reizende bisschop en van Hermes, de boodschapper in de Griekse oudheid.
5. De weergave van een sequentie van schaakzetten is in de figuratieve schilderkunst eigenlijk onmogelijk. Om die reden vinden wij daarin vooral de slotzet van de dodelijke combinatie terug (Lucas van Leyden. (1508), George Tooker (1946/1947), Jeroen Henneman (rond 1980), Rinus van de Velde (rond 2010)). Dit onderwerp verdient uitwerking.

Geraadpleegde literatuur

Ugo Dossi, *Schach und Kunst*, ed. Lohmar, 2008 / Frozen Dance (DVD), Sonderedition, 2006
Georg Schade, Het 'LOPER'-project, in *Selectie uit zijn werk over de periode 1984-1989*, Goes, 1991
H.J Donner, *De Koning* (ed. Max Pam en Tim Krabbé), Amsterdam, 1987
Hans Ree, *Mijn Schaken*, Amsterdam, 2010
Janus Mink, *Duchamp*, Keulen, Taschen, 2004
Tomas Girst, *The Duchamp dictionary*, London: Taschen, 2014
Hugo Kastner, *Schachsammelsurium*, Hannover, 2008

Met grote dank aan: Peter Brunsmann, Christine van der Ven, het Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis (RKD).

Nieuw werk van Tom Hackney met een schaakthema is onlangs in New York gepresenteerd. Kijk voor informatie op <http://www.57w57arts.com/project-space-3>

Reacties kunt u mailen naar Ruud Aalbersberg (roaalbersberg@hetnet.nl).

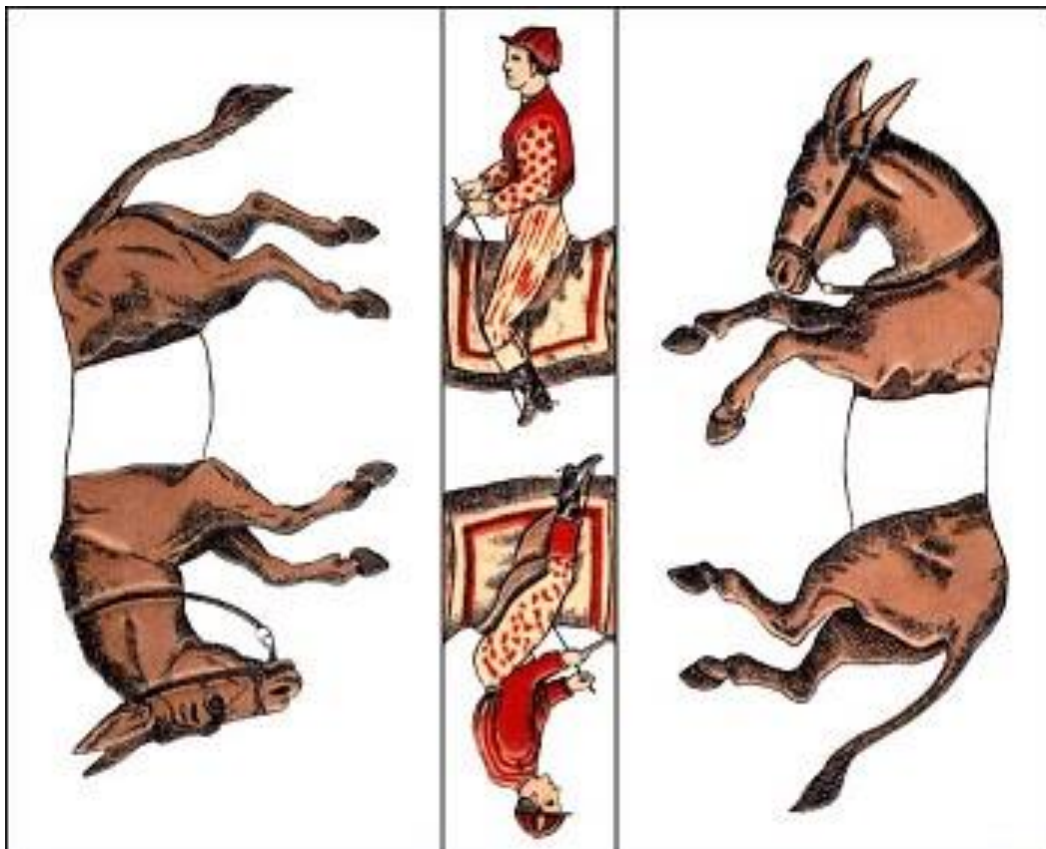
De puzzelkoning

Dirk Goes

Samuel (Sam) Loyd werd op 31 januari 1841 geboren in Philadelphia in een welgestelde familie, als jongste van 8 kinderen. Drie jaar later verhuisde het gezin Loyd naar New York, waar Sam opgroeide. Hij begon met het wedstrijdschaak op 14-jarige leeftijd, toen hij samen met zijn broers Thomas en Isaac lid werd van een schaakclub, maar op dat moment was hij al enkele jaren bezig met het componeren van schaakproblemen en -studies, naar eigen zeggen gemiddeld één per dag.

Op 14 april 1855 was de New York Saturday Courier de eerste krant die een studie van hem publiceerde. Hierdoor aangemoedigd stuurde hij zijn werk naar het schaaktijdschrift Chess Monthly, waar men zo onder de indruk was van zijn capaciteiten dat hij in 1857 werd benoemd tot puzzelredacteur. Een bliksemcarrière voor een jongen die op dat moment pas 16 jaar oud was.

Loyd maakte niet alleen schaakstudies, maar ook wiskundige puzzels, die als warme broodjes over de toonbank gingen en commercieel zeer aantrekkelijk waren. Op 17-jarige leeftijd verkocht hij zijn zogeheten Trick Mules Puzzel voor 10.000 dollar aan circusdirecteur P.T. Barnum, die het gebruikte als reclamemateriaal. Deze puzzel zag er als volgt uit:

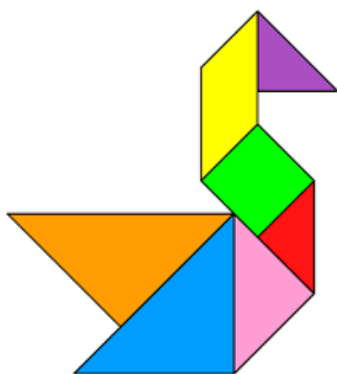
De bedoeling is de stukjes uit te knippen en zo te leggen dat het net lijkt of de jockeys op de ezels rijden, waarbij vouwen niet is toegestaan. Ik snap er zelf geen pepernoot van, maar wie het eens proberen wil, *be my guest!* Voor wie meteen naar de oplossing wil kijken, zie de volgende animatie:

https://en.wikipedia.org/wiki/File:Donkeys_Animation.gif

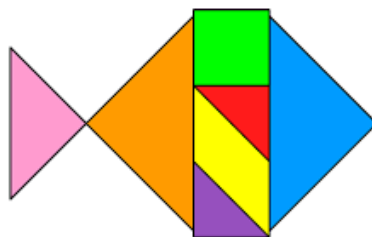
Loyd was ook gefascineerd door tangrapuzzels, op dat moment een rage in de Verenigde Staten. Een tangram is een Chinese puzzel bestaande uit 7 geometrische stukjes (de tans), die tezamen een vierkant vormen. Dit is zo'n tangram:

Je kunt er leuke figuurtjes van maken. Kijk maar:

Zwaan

Vis

Huis

Loyd publiceerde een boek met 700 verschillende tangrams. Het werd een bestseller.

In 1858 beëindigde Loyd zijn middelbare school en begon aan een ingenieursstudie, die hij nooit afmaakte omdat het hem al snel duidelijk werd dat hij meer dan fatsoenlijk kon leven van het geld dat hij verdiende met de verkoop van zijn studies en puzzels aan kranten en tijdschriften. Mede door de successen van Paul Morphy

was schaken erg populair in die tijd, en elke zichzelf respecterende Amerikaanse krant had wel een schaakrubriek. Zo publiceerde Loyd ook in de tijdschriften 'Musical World' en 'The New York Illustrated News'. Soms gebruikte hij welgekozen pseudoniemen als W.K. Bishop, W. King en A. Knight.

Loyd was een veelzijdig man, die ook erg goed was in buikspreek, goochelen en tekenen. Hij begon een loodgietersbedrijf, opende een keten van muziekwinkels, en gaf zijn eigen puzzelblad uit, genaamd Sam Loyd's Puzzle Magazine. Ook hield hij zich bezig met allerlei schaakcuriosa, zoals het snelst mogelijke pat vanuit de beginstelling. Hij componeerde het volgende, tot op de dag van vandaag een record:

1.c4 h5 2.h4 a5 3.Da4 Ta6 4.Dxa5 Tah6 5.Dxc7 f6 6.Dxd7+ Kf7 7.Dxb7 Dd3 8.Dxb8 Dh7 9.Dxc8 Kg6 10.De6 pat.

Met alle stukken nog op het bord kan het ook, zij het iets minder snel. Ook deze is van Loyd:

1.d4 d6 2.Dd2 e5 3.a4 e4 4.Df4 f5 5.h3 Le7 6.Dh2 Le6 7.Ta3 c5 8.Tg3 Da5+ 9.Pd2 Lh4 10.f3 Lb3 11.d5 e3 12.c4 f4 pat.

Een vriend wedde eens met hem dat hij met zwart eenvoudig remise kon houden door gewoon de witte zetten te kopiëren. Dat was snel verdiend voor Loyd: **1.d4 d5 2.Dd3 Dd6 3.Dh3 Dh6 4.Dxc8 mat.**

In 1867 reisde hij naar Parijs waar hij van 4 juni tot en met 11 juli meedeed aan een dubbelrondig schaaktoernooi. Loyd wilde bewijzen dat hij naast een briljant probleemcomponist ook een groot schaker was. Het moet een bittere teleurstelling voor hem zijn geworden, want hij kwam niet verder dan een score van 6 uit 24 (eigenlijk 6½ uit 24, maar bij remise kregen beide spelers een reglementaire nul). Op 27 juni speelde Loyd met zwart een bijzondere partij tegen de Cubaanse kampioen Golmayo.

Celso Colmayo - Sam Loyd

Stelling na 29. Te3-a3

Loyd zou goede winstkansen hebben na het simpele 29..Txa3 30.bxa3 Dg5+, maar deze stelling maakte de briljante studiecomponist in hem wakker.

Na enig nadenken kondigde hij mat in 8 aan, en terwijl Golmayo wit wegtrok declameerde Loyd de volgende zettenreeks:

29..,Ta1+ 30.Txa1 Dg5+ 31.Kb1 Pd2+ 32.Kc1 Pb3++ 33.Kb1 Dc1+ 34.Txc1 Pd2+ 35.Ka2 Ta8+ 36.Da4 Txa4 mat.

De Cubaan was totaal overdonderd en reikte Loyd ter overgave de hand. Teruggekeerd op zijn hotelkamer speelde Golmayo de partij nog eens na, en ontdekte tot zijn ontzetting dat zijn opgave op z'n zachtst gezegd nogal prematuur was! We gaan even terug naar de stelling na 33..,Dc1+:

Als wit op c1 slaat, gaat het inderdaad mat, maar slaan is niet verplicht! In de diagramstelling kan de witte koning naar a2 vluchten, en het is maar de vraag wie er dan zou winnen. De volgende dag sprak Golmayo Loyd erop aan, waarop Loyd verklaarde dat hij het inmiddels ook had gezien. Gezamenlijk gingen ze naar de wedstrijdleader, die het toernooireglement er nog eens op nalas. Er bleek geen sanctie te staan op geannonceerde matten waar een lek inzat, en tja, Golmayo had nu eenmaal opgegeven. Zijn nul werd dan ook niet teruggedraaid. De moraal van dit verhaal is natuurlijk altijd kritisch te zijn op mensen die iets beweren, hoe stellig dan ook.

Overigens stelt Yasser Seirawan (en wie ben ik om hem tegen te spreken) in zijn boek *Winning Chess Combinations* dat de stelling ook na 34. Ka2 gewonnen is voor zwart. Na 34. Dxc2 geeft hij de volgende varianten:

- A. 35.Dxb3 Ta8+ 36.Da3 Dc4+ 37.Kb1 (37.b3? Dc2 mat) De4+ 38.Ka2 Dxd5+ 39.Kb1 Dxb1+.
- B. 35.Pxc7 Pxa1 36.Pa6 Pb3 37.Dxb3 Dc6 38.Td1 Dxa6+ met een gewonnen eindspel.
- C. 35.Db7 Pc5 36.Dc6 Tb8 37.Tab1 (37.Thb1? Db3 mat) Dc4+ 38.Ka1 Pb3+ 39.Ka2 Pc1+ 40.Ka3 Da2 mat.

Het toernooi werd gewonnen door Ignatz von Kolisch, voor Winawer en Steinitz, maar ook daar zat een luchtje aan. Von Kolisch arriveerde pas op 7 juni in Parijs toen het toernooi al drie dagen aan de gang was, maar toch kreeg hij van de organisatie toestemming om mee te doen. Met zijn eerste prijs verdiende Von Kolisch een bedrag van 5.000 francs, alsmede een kostbare Sèvres-vaas. Hij wist de vaas te verkopen, investeerde het geld in onroerend goed, en werd uiteindelijk een vermogend man.

Loyd op latere leeftijd.

In 1870 trouwde Loyd met Addie Coombs. Ze betrokken een woning in Elisabeth, New Jersey, en kregen vier kinderen. Loyd was toen al een paar jaar gestopt met het maken van studies, maar toen hem in 1876 werd gevraagd de probleemrubriek van 'The American Chess Journal' op zich te nemen, begon het toch weer te kriebelen. Een jaar later kreeg het blad een nieuwe eigenaar in Charles Moore, die Loyd vroeg om meteen maar de gehele eindredactie op zich te nemen. Moore spoorde hem tevens aan een schaakboek te schrijven, en in 1878 kwam *Chess Strategies* uit, bevattende 535 door Loyd gecomponeerde studies. Eén van deze studies kwam uit een echte partij, die Loyd en Moore in 1876 hadden gespeeld.

Sam Loyd – Charles Moore

1.e4 e5 2.f4 exf4 3.d4 d5 4.Ld3 Pf6 5.Lxf4 c5 6.Lg5 dxe4 7.Lxe4 cxd4 8.Lxf6 Dxf6 9.Pf3 Lc5 10.0-0 0-0 11.Pbd2 d3+ 12.Kh1 dxc2 13.Lxh7+ Kxh7 14.Dc2+ Dg6 15.Dxc5 Pa6 16.Db5 Pc7 17.Dc4 Db6 18.Ph4 a5 19.Pdf3 Ta6 20.Pe5 f6 21.Tf3 Dxb2 22.Te1 f5 23.Th3 f4

In deze stelling kondigde Loyd mat in zes aan, en wel zo: 24.Pf5++ Th6 25.Txh6+ gxf6 26.Dxc7+ Ld7 27.Dxd7+ Tf7 28.Dxf7+ Kh8 29.Pg6 mat. Later kwam hij erachter dat hij in de diagramstelling een nog sneller (en mooier) mat in handen had met het verbijsterende 24.De6!! Een buitengewoon elegante interferentie die in probleemkringen naar zijn uitvinder een Novotny wordt genoemd. Zwart kan op drie manieren nemen, en die gaan allemaal mis:

- A. 24..,Lxe6 25.Pf5+ Kg8 26.Pe7 mat.
- B. 24..,Pxe6 25.Pf5+ Kg8 26. Pe7 mat.
- C. 24..,Txe6 25.Pg6+ Kg8 26.Th8 mat.

In januari 1880 bracht Loyd zijn 14/15-puzzel op de markt. Deze schuifpuzzel zag er als volgt uit:

De bedoeling was om de blokjes zo te schuiven dat de cijfers in numerieke volgorde kwamen te liggen, dus de 14 voor de 15. Loyd loofde een prijs van 1.000 dollar uit voor de eerste die het zou lukken, een goede marketingtruc want hij wist donders goed dat het probleem onoplosbaar was. De prijs is dan ook nooit geclaimd. Loyd vroeg patent aan op de puzzel, maar dat werd geweigerd, juist omdat het onoplosbaar was.

Loyd was natuurlijk een geniaal mens, maar zijn karakter vertoonde ook wel een paar minder mooie eigenschappen. Zo claimde hij de uitvinder te zijn van de 14/15-puzzel, wat aantoonbaar onjuist was. Ook werkte hij een tijdje samen met de Britse wiskundige Henry Ernest Dudeney. Dat ging aanvankelijk naar wederzijdse tevredenheid, maar toen Dudeney erachter kwam dat Loyd zijn puzzels onder zijn eigen naam publiceerde, was het snel gedaan met de samenwerking.

In 1910 begon Loyd aan een nieuw schaakboek, getiteld 'Cyclopedia of Puzzles', maar publicatie hiervan heeft hij niet meer mogen meemaken. Hij overleed op 10 april 1911. Het boek werd afgemaakt door zijn zoon Walter (die voor de gelegenheid om marketingtechnische redenen zijn voornaam veranderde in Sam jr.) en kwam in 1914 op de markt.

Advertentie

Schaken in het Jappenkamp

Jaap Boas

Veel schaakpartijen heeft mijn vader opgeschreven op verschillende soorten papier, dat heel schaars was. Vele schaakpartijen met andere krijgsgevangenen uit Nederland, maar ook uit Australië. Ook consultatiepartijen zijn opgeschreven en bewaard. Allemaal meegenomen in een pukkel van het KNIL. Met gevaar voor eigen leven, want het mocht niet van de Jap.

Wat is er allemaal aan vooraf gegaan...

Mijn vader, Jacob Hendrik Boas, geboren 2 mei 1918, is in 1939 naar Indië (Indonesië) gegaan omdat hij zag dat het in Europa fout ging. In Sumatra is hij gaan werken bij Handel Maatschappij Güntzel & Schumacher te Medan. Toen de Japanners Indonesië dreigden binnen te vallen, heeft mijn vader zich vrijwillig aangemeld bij de KNIL (Koninklijk Nederlandsch-Indisch Leger). Ten tijde van de inval was hij vrachtwagenchauffeur.

Na de capitulatie van de Nederlanders werd mijn vader ultimo maart 1942, met vele andere Nederlanders, Engelsen, Australiërs en Amerikanen, krijgsgevangen gemaakt in Kota Tjamé (Atjeh). Alvorens hij naar Birma werd gebracht, moest hij op Sumatra in Unie Kampong verblijven. Vanuit de kustplaats Belewan is hij per boot vervoerd naar Tavoy, waar hij eind mei 1942 aankwam. Via Ye kwam hij in het eerste kamp aan waar de krijgsgevangenen moesten gaan werken aan de beruchte Birma-spoorlijn. De naam van dat kamp was Thanbyuzayat. Hij arriveerde daar in augustus 1942.

In de periode augustus 1942 tot hij werd bevrijd in augustus 1945 heeft mijn vader in de volgende kampen gezeten:

- Wagalé (kamp nr. 8) van augustus 1942 tot februari 1943
- Anankwin (kamp nr. 45);
- Mezali (kamp nr. 70);
- Kamp nr. 75 (een Australisch hospitaalkamp) sinds 15 mei 1943;
- terug naar kamp Thanbyuzayat, alwaar hij het geallieerd bombardement heeft meegemaakt;
- Redpu (kamp nr. 18) sinds 15 juli 1943;
- Kamp nr. 55 (Thanbaya Station, ook een hospitaalkamp) sinds 25 oktober 1943;
- per trein naar Kanachaburi, sinds 29 december 1943;
- tot slot van 29 april 1944 tot de bevrijding in Nakhon Pathom en vanaf 4 augustus 1944 in barak nr. 45).

In het boek *De Japanse bezetting in dagboeken. De Birma-Siam spoorlijn*, samengesteld door Mariska Heijmans-Van Bruggen, wordt in de inleiding zeer gedetailleerd beschreven hoe dit allemaal in zijn werk is gegaan. Ik kan eenieder die daar meer over wil weten aanraden dit boek te lezen.

Tijdens het verblijf in deze kampen is mijn vader ziek geworden (dysenterie amoebe). Hij werd daardoor gestationeerd in hospitaalkampen en hoefde niet meer aan de spoorlijn te werken. Wel heeft hij in sommige kampen baantjes (corveeën) kunnen doen. Tijdens het verblijf in de hospitaalkampen heeft mijn vader heel veel geschaakt.

Met vele lotgenoten heeft mijn vader de volgende soorten schaakpartijen gespeeld:

- partijen tegen één medekrijgsgevangene (zie de partij op de volgende pagina, van commentaar voorzien door Pascal Losekoot van de Baarnse Schaakclub);

□ Boas,JH

■ Frome

Nokompathan

17.06.1944

1.c4 e6 2.Pc3 Lc5 3.Pf3 Pf6 4.g3
b6 5.Lg2 Lb7 6.a3 d5 7.b4 d4
8.Pa4 Ld6

[8...Lc6 9.Tg1]

9.0-0 c5 10.bxc5 Lxc5?

[10...bxc5 11.d3 Pbd7 12.e3 0-0

13.exd4 cxd4 14.Pxd4 Lxg2

15.Kxg2 e5 16.Pc6]

11.Pxc5 bxc5 12.d3 Pbd7? 13.e3

0-0? 14.exd4 cxd4 15.Pxd4 Lxg2

16.Kxg2 e5 17.Pc6 Db6 18.Pe7+

Kh8 19.Pd5 Dd4 20.Le3 Db2

21.Db1 Dxb1 22.Taxb1 Pxd5

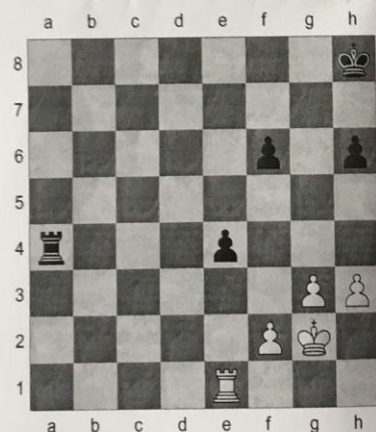
23.cxd5 Pf6 24.Tb5 Tfd8 25.Tb7

Txd5 26.Txf7 Txd3 27.Txa7 Txa7

28.Lxa7 Txa3 29.Lb8 e4 30.Te1 Ta2

31.h3 h6 32.Le5 Ta4 33.Lxf6 gxf6

Diagram

34.g4! Kg7 35.Kg3 Kg6 36.Kf4 h5

37.gxh5+ Kxh5 38.Txe4 Ta2

[38...Txe4+ zou remise zijn 39.Kxe4

Kh4 40.Kf5 Kxh3 41.Kxf6 Kg4

(41...Kg2? 42.f4)]

39.f3 Tg2 40.Te6 Tg6

[40...Kg6! zal nog wel remise zijn]

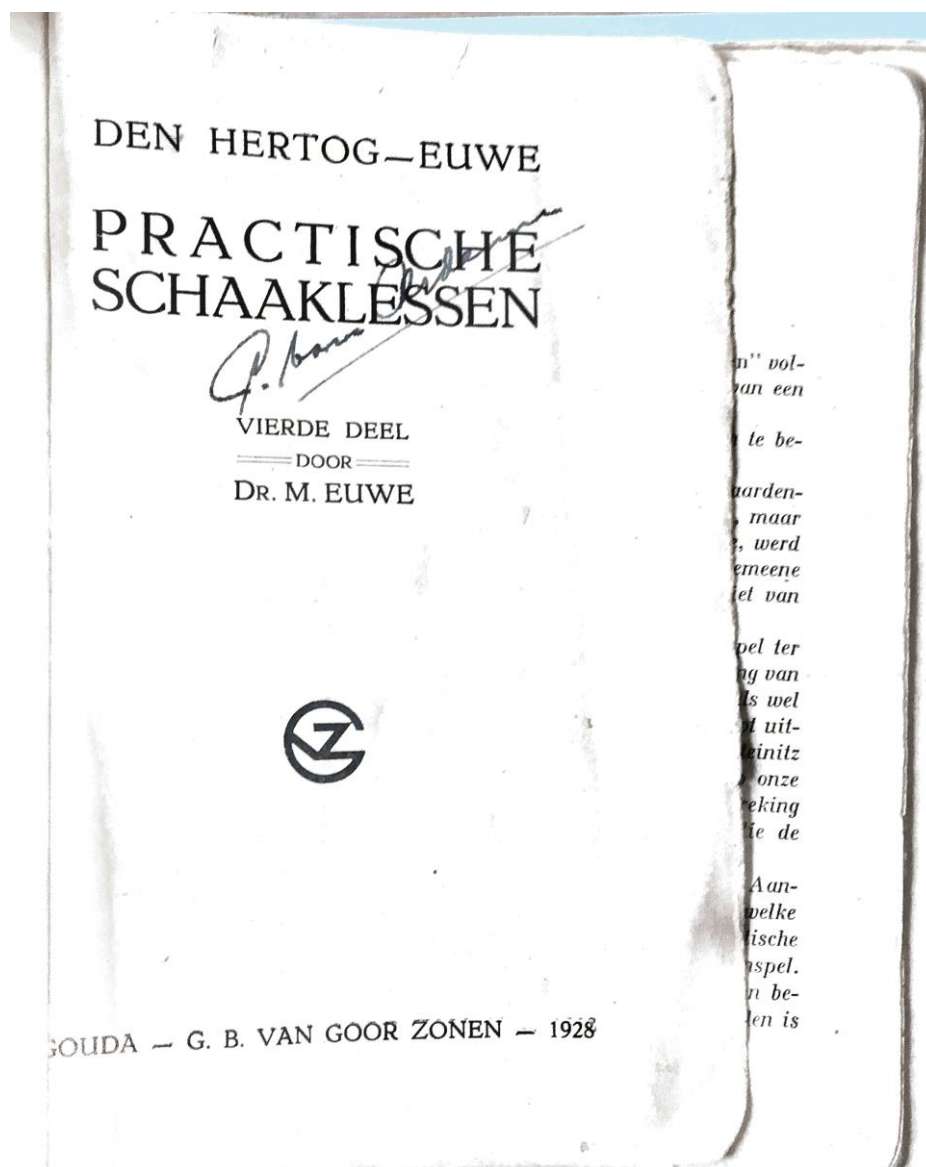
41.Kf5 Tg3 42.f4 Txh3 43.Kxf6 Kg4

44.f5 Th5 45.Te5 Kf4 46.Tb5 Th6+
47.Kg7 Th5 48.Kg6

Handwritten notes on a piece of paper, likely a chess score or commentary, mentioning moves and game details. The text is written in Dutch and includes names like 'Boas' and 'Frome'.

- simultaanpartijen;
- blindpartijen;
- consultatiepartijen.

Ook heeft hij veel partijen nagespeeld, waaronder uit *Praktische schaaklessen* deel 4 van Max Euwe, welk boek nog steeds in het bezit van de familie is (zie de foto), en veel stellingen bestudeerd.

Mijn vader heeft een dagboek bijgehouden vanaf september 1942 en heeft daarin uitgebreid verteld over de schaakpartijen die hij heeft gespeeld. Sommige namen werden vaak tot heel vaak genoemd: Wensveen, Frome of Fromen, Scheltes (Joop), van Rossen (Wim), Hamilton, Grünngel, Kroese, v/d Feltz, Kroeders, Broekema, Roelofsz, v. Rooy, Simons, v/d Borch, Kan (Wim), Legand, v/d Brug, de Kleyn, Dorlas, Kiemeney (dokter), Plazier, Valk, Kl. Brittlekerk, Bosman, v. Balkum, Kap. Musch, Pondman (Pim), Van Dillen, Oppenheim, Rheebok, Lodewijk, Feberwee, Tulleken, Schroot, Flohr, Erkelens, Frank, Vromen.

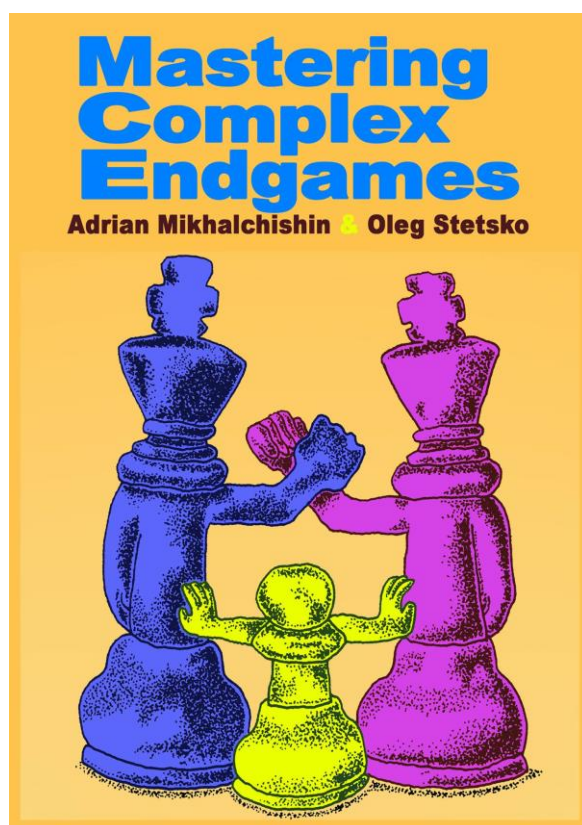
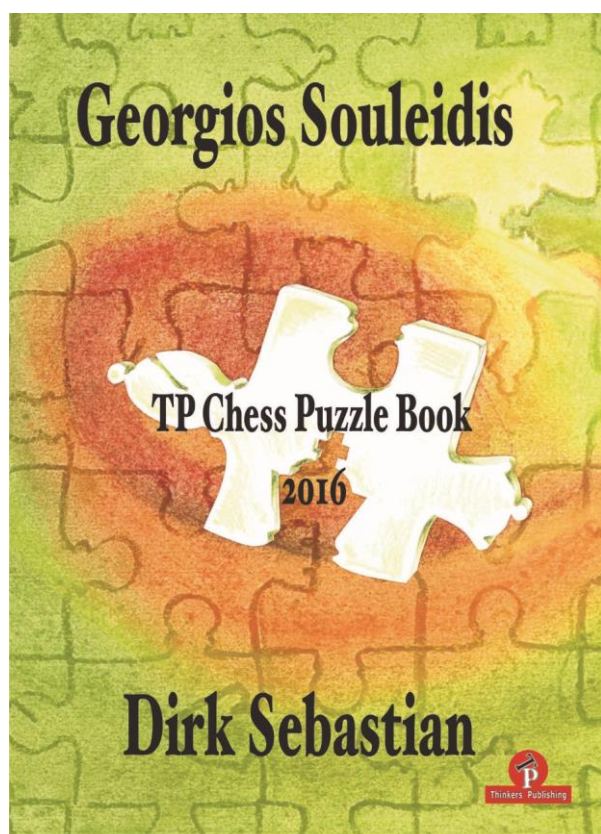
Zoals bij vele gezinnen het geval was werd er bij ons thuis niet tot nauwelijks over deze periode gesproken. We waren een gezin met vier jongens, waarvan ik de derde ben. Het verblijf van mijn vader en ook mijn moeder in het kamp (Tjideng in Jakarta)

heeft altijd mijn interesse gehad. Dit resulteerde uiteindelijk in maart 2017 in een reis van mij naar Indonesië (plek van kamp Tjideng) en Thailand (laatste verblijfplaats van mijn vader in Nakhon Pathom van 29 april 1944 tot zijn bevrijding). Dit laatste bezoek is gerealiseerd door de hulp van de mensen van museum *Thailand-Burma Railway Centre* in Kanachaburi. Ik zal deze mensen daarvoor altijd heel erg dankbaar zijn. Ze hebben ervoor gezorgd dat je de sfeer van die tijd enigszins kunt voelen, alsmede wat mijn vader en alle anderen hebben moeten ondergaan. Indien iemand daarin geïnteresseerd mocht zijn, dan kan daarover met mij contact worden opgenomen via de redactie.

Tijdens de aanleg van de spoorlijn stierven per dag gemiddeld 75 arbeiders; in totaal 15.000 krijgsgevangenen stierven aan uitputting, ziekte en ondervoeding. Onder hen waren 7.000 Britten, 4.500 Australiërs, 131 Amerikanen en bijna 3.000 Nederlanders. Onder de westerse krijgsgevangenen waren veel KNIL-militairen en Nederlanders uit toenmalig Nederlands-Indië. Ook stierven ongeveer 100.000 Thaise en Indonesische romoesja's en ook Birmaanse en Maleisische dwangarbeiders bij de aanleg door het moeilijke gebied (bron: Wikipedia).

Ik ben het Max Euwe Centrum erg dankbaar dat zij dit stuk in de nieuwsbrief willen plaatsen. Mijn hoop is dat kinderen of kleinkinderen van de mensen tegen wie mijn vader heeft geschaakt zich hierin kunnen herkennen. Met deze mensen zou ik graag in contact willen komen, om meer te weten te komen over wat mijn vader en zijn medebewoners tijdens deze periode hebben ondergaan.

Advertentie

Schenking Piet van der Schee

Het MEC krijgt regelmatig schenkingen, van schaakboeken tot schaakcomputers, van foto's tot krantenknipsels, van partijenverzamelingen tot prenten, van tegeltjes tot schaakspellen.

Deze zomer kregen we een fraaie collectie van Carla de Jong-Van der Schee. Schaakboeken, tijdschriften, een schaakcomputer, maar ook schaakpartijen en foto's van haar overleden vader, Piet van der Schee.

Piet van der Schee schaakte bij Charlois Europoort (Rotterdam) totdat hij verhuisde naar Oosterhout en lid werd van D4. In tegenstelling tot het sterke Charlois, was Piet bij D4 een topspeler en werd hij vijfmaal clubkampioen. Ook nam hij regelmatig deel aan simultaans, zoals bij het jubileum van D4 in 1975. Achter clubkampioen Henk Soeterbroek speelde Van der Schee op het tweede bord in een klokseance tegen Max Euwe. Euwe brengt in de opening een stukoffer, zwart heeft moeite om zijn stukken te ontwikkelen, via een kleine combinatie wint Euwe het stuk terug en staat dan twee pionnen voor in het eindspel.

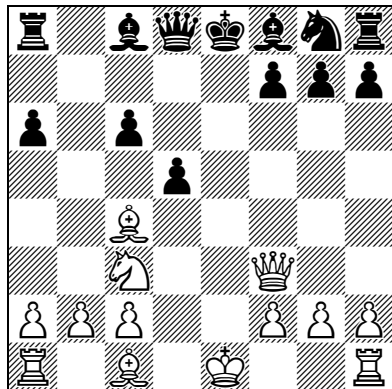

Max Euwe, op het 2^e bord, aan zet tegen Piet van der Schee

Max Euwe - Piet van der Schee

klokseance jubileum D4, 11 januari 1975

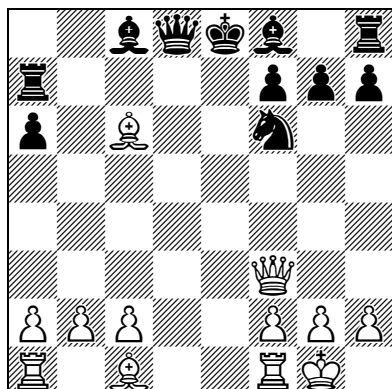
1.e4 c5 2.Pf3 Pc6 3.d4 cxd4 4.Pxd4 Pf6 5.Pc3 a6 6.Pxc6 bxc6 7.e5 Pg8 8.Lc4 d5 9.exd6 ep exd6 10.Df3 d5

11.Pxd5 cxd5 12.Lxd5 Ta7 13.0-0

Voor het stuk krijgt wit aardige dreigingen. Zwart moet nauwkeurig verdedigen om niet in het nadeel te komen. Zou Euwe het geanalyseerd hebben?

13...,Pf6 14.Lc6+

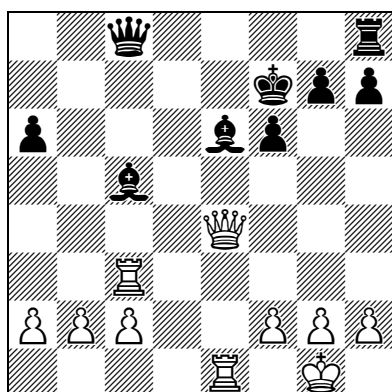

14...,Td7 (Misschien was 14...,Ld7 15.De3+ Le7 16.Dxa7 Lxc6 17.Dxa6 Dd7 een betere voortzetting voor zwart: hij kan dan wel - eindelijk - rokeren!)

15.Lg5 Le7 16.Lxf6 Lxf6 17.Tfe1+ Kf8 18.Lxd7 Lxd7 19.Tad1 Dc8 20.Td6 Le7 21.Tb6 f6 22.De4 Lc5 23.Tb3

Bijna kan Th8 mee gaan doen, maar Euwe is net op tijd om zwart in de problemen te brengen.

23...,Kf7 24.Tc3 Le6

Wit wint nu zijn materiaal terug en heeft dan een gewonnen stand.

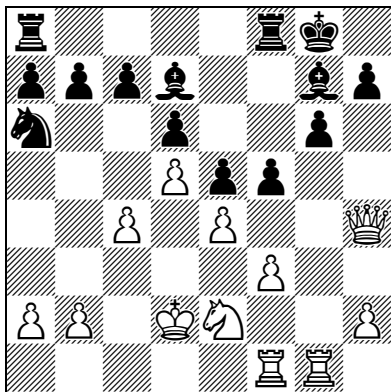
25.Txc5 Dxc5 26.Dxe6+ Kg6 27.Dg4+ Kf7 28.Dd7+ Kg6 29.Dd3+ Kf7 30.Db3+ Kg6 31.Te4 h5 32.Dd3 Kf7 33.Dd7+ Kg6 1-0

Twee jaar later nam Piet van der Schee deel aan een klokseance tegen Timman en wist te winnen!

Jan Timman - Piet van der Schee

Klokseance, 30 januari 1977

1.d4 Pf6 2.c4 g6 3.Pc3 Lg7 4.e4 d6 5.f3 0-0 6.Le3 e5 7.d5 Ph5 8.Dd2 Dh4+ 9.g3 Pxd3 (Het volgende dameoffer was populair in die periode) 10.Df2 Pxf1 11.Dxh4 Pxe3 12.Ke2 Pc2 13.Tf1 Pa6 14.Kd2 Pd4 15.Pge2 Pxe2 16.Pxe2 f5 17.Thg1 Ld7

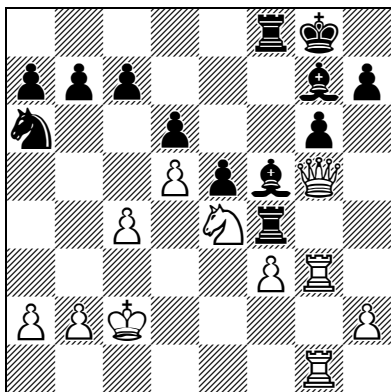

Timman lijkt de theoretische strijd gewonnen te hebben, al blijft de stelling complex.

18.Pc3 Tf7 19.Kc2 Taf8 20.Tg3 fxe4 21.Pxe4 Tf4 22.Dg5

Zwart heeft wit aardig onder druk gezet, een foutje is dan snel gemaakt, zeker in een klokseance.

22..., Lf5 23.Tfg1 Lf6 24.Dh6 Lg7 25.Dg5 Lf6 26.Dh6 Lg7 27.Dg5

Van der Schee ziet af van 27...,Lf6 met remise en gaat voor de winst.

27...,Txf3 28.Te1 Tf4 29.Tge3 Tg4

Plotsklaps zit wits dame gevangen omdat na 30.De7 Lf6 volgt. Timman gaf zich gewonnen: 0-1

De notatie van de bovenstaande partij met de handtekening van Jan Timman.

KLOKSEANCE			
Simultaanwedstrijd, gespeeld 30-1-1977			
WIT	J. TIMMAN	klok	10 uur.
ZWART	P.H. van der SCHEE		
WIT	ZWART	WIT	ZWART
d4	1 Pf6	Tae1	28 Tfs
c4	2 g6	Tes	29 Tg3
Pc3	3 Lg7	Opce3	30
e4	4 d6		31
f3	5 0-0		32
Le3	6 e5		33
d5	7 Ph5		34
Dd2	8 Dh4+		35
g3	9 Pxd3		36
Df2	10 Pxf1		37
Dxh4	11 Pxe3		38
Ke2	12 Pc2		39
Tf1	13 Pa6		40
Kd2	14 Pd4		41
Pge2	15 Pxe2		42
Pxe2	16 f5		43
Thg1	17 Ld7		44
Pc3	18 Tf7		45
Kc2	19 Taf8		46
Tg3	20 fxe4		47
Pxe4	21 Tf4		48
Dg5	22 Lf5		49
Tfg1	23 Lf6		50
Dh6	24 Lg7		51
Dg5	25 Lf6		52
Dh6	26 Lg7		53
Dg5	27 Txf3		54

STAND AFGEBOKEN PARTIJ.

Redactie op (schaak)reis

De redacteuren van de MEC-Nieuwsbrieven reizen niet alleen veel, maar zijn in het buitenland natuurlijk ook altijd op zoek naar interessante schaakzaken.

Eddy Sibbing was in Merano (Italië) en dan gaan al snel je gedachten naar de befaamde toernooien uit 1924 en 1926, waar onlangs nog een uiterst fraai boek van Luca D'Ambrosio over verschenen is. Maar Merano is vooral bekend bij het grote schaakpubliek vanwege de WK-match tussen Karpov en Kortsjnoj in 1981. Het Kurhaus, waar de match werd verspeeld, staat midden in de stad.

The Merano Kurhaus was in 1981 the venue for the World Chess Championships, which saw Anatoli Karpov gain victory over Viktor Korchnoi.

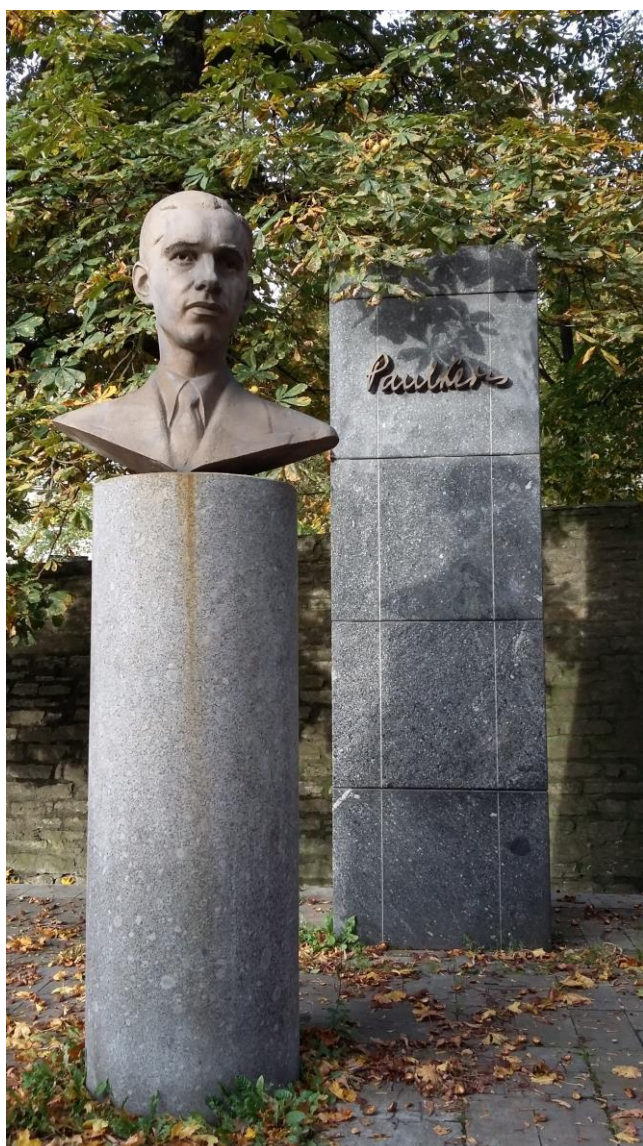
Voor de deur van het Kurhaus staat een plaquette die deze bijzondere match onder de aandacht brengt van de voorbijgangers.

(foto's Gerda Visser)

Florian Jacobs nam in augustus, samen met zijn clubgenoten Gijs IJzermans, Walt Schagen en Jeroen Schoonackers, deel aan het jaarlijkse toernooi in Riga (Letland). In de vijfde ronde speelde Florian tegen een van de favorieten, GM Tregubov.

Tregubov-Jacobs (foto: website toernooi)

Na afloop van het toernooi werd Talinn, de hoofdstad van Estland, bezocht door de Zukertorters.

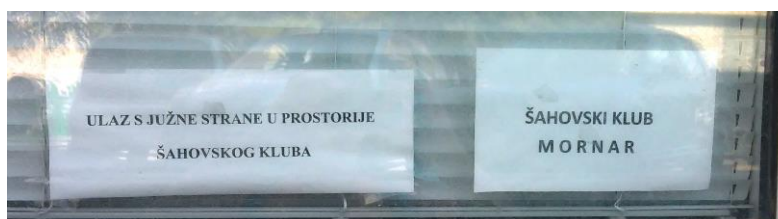
Een foto van het standbeeld van de nationale held Paul Keres was uiteraard een must voor de jonge Zukertorters.

(foto: Gijs IJzermans)

In september was Eddy in de buurt van Split. In Split zijn in het verleden veel bekende toernooien gehouden, en ook nu wordt er nog veel geschaakt in Kroatië. Het jaarlijkse open schaakkampioenschap van Split was de zondag voor mijn aankomst afgelopen.

Op zoek naar schaakclubs kwam ik op internet de club Mornar tegen die een rijke historie heeft. Sterke grootmeesters zoals Kurajica en Anic zijn afkomstig van deze club.

Op de website zag het clubgebouw er veelbelovend uit, met een schaakspel voor de deur en de buitenkant versierd met schaakmotieven. De werkelijkheid was echter minder florissant. In een buitenwijk van Split, op ulica Antuna Branka Simica 52, bleek de club gehuisvest in een zaaltje onder een flatgebouw. Geen buitenspel te bekennen, alleen een papiertje achter het raam. De club is dagelijks van 19.00-23.00 uur geopend.

MEC-personalia

Ko van Harn (1949-2017)

Op donderdag 3 augustus is Ko van Harn op 68-jarige leeftijd overleden.

Van 2001 tot 2008 was hij secretaris van het MEC en vormde een goed koppel met de toenmalige voorzitter Errit Petersma. Beiden waren vaak op het MEC te vinden om zich in te zetten voor het MEC. Naast secretaris was Ko ook redacteur van de Nieuwsbrief en organiseerde hij het jaarlijkse Pleinfestival.

Ko was van beroep voorlichter van de Universiteit van Amsterdam. Na zijn pensionering verhuisde hij naar Zeeland, waar hij geboren was.

Ko in gesprek met Fred Verbeek tijdens het Pleinfestival van 2005.

~

"Zelfs wanneer men niet langer aan dingen hecht, blijft van belang dat men eraan gehecht is geweest, ..."
Proust

Ko van Harn

Spui, 29-3-1949

Axel, 3-8-2017

Hij laat u allen groeten.

25 jaar bestuurs- wetenschapsvoorlichter UvA
17 jaar partner van Anita Blom,
21 jaar partner van Karin Scharff

De crematie zal plaatsvinden op woensdag 9 augustus om 14.00 uur in uitvaartcentrum 'De Ridder', Haghersluys 22 te Terneuzen.

correspondentieadres:
De Beemden 20, 5591 HR Heeze

Enkele weken later overleed ook Tosca Diepstraten, de vrouw van een van de oprichters van het MEC, Leo Diepstraten.

EB

Ik trek mij terug en wacht.
Dit is de tijd die niet verloren gaat:
Iedere minuut zet zich in de toekomst om.
Ik ben een oceaan van wachten,
waterdun omhuld door 't oogenblik.
Zuigende eb van het gemoed,
dat de minuten trekt en dat de vloed
diep in zijn duisternis bereidt.
Er is geen tijd. Of is er niets dan tijd?

M. Vasalis

Woensdag is mijn lieve vrouw, onze moeder, oma en overgrootoma rustig bij ons weggegaan.

Catharina Adriana Jacoba Diepstraten - van der Linden

TOSCA

Haarlem, 5 juni 1920

Laren NH, 30 augustus 2017

Leo Diepstraten

Jacqueline en Kees Veraart - Diepstraten

Judith en Joep *Maud en Roos*

Loeke en Nynke

Daan

Caroline Diepstraten en Stannie Vliegenthart

Yorinde

Jelle

Britt en Han Makkinga - Diepstraten

Nihm en Sascha *Liz*

Yoth en Duco *Rayn*

Diph en Nina

Quen

Bran

Monika Sternitzke en Gerd Schreve

Vera *Leonardus*

Simon en Angela

Till

De afscheidsplechtigheid vindt plaats op woensdag 6 september om 14.00 uur in de aula van Crematorium Hilversum, Kolhornseweg 13 te Hilversum. Voorafgaande kunt u afscheid van Tosca nemen tussen 11.00 en 12.00 uur op haar kamer in de Stichtse Hof te Laren NH. Na afloop van de crematie is er gelegenheid om bij elkaar te komen in De Coeswaerde, Brink 18a te Laren NH.

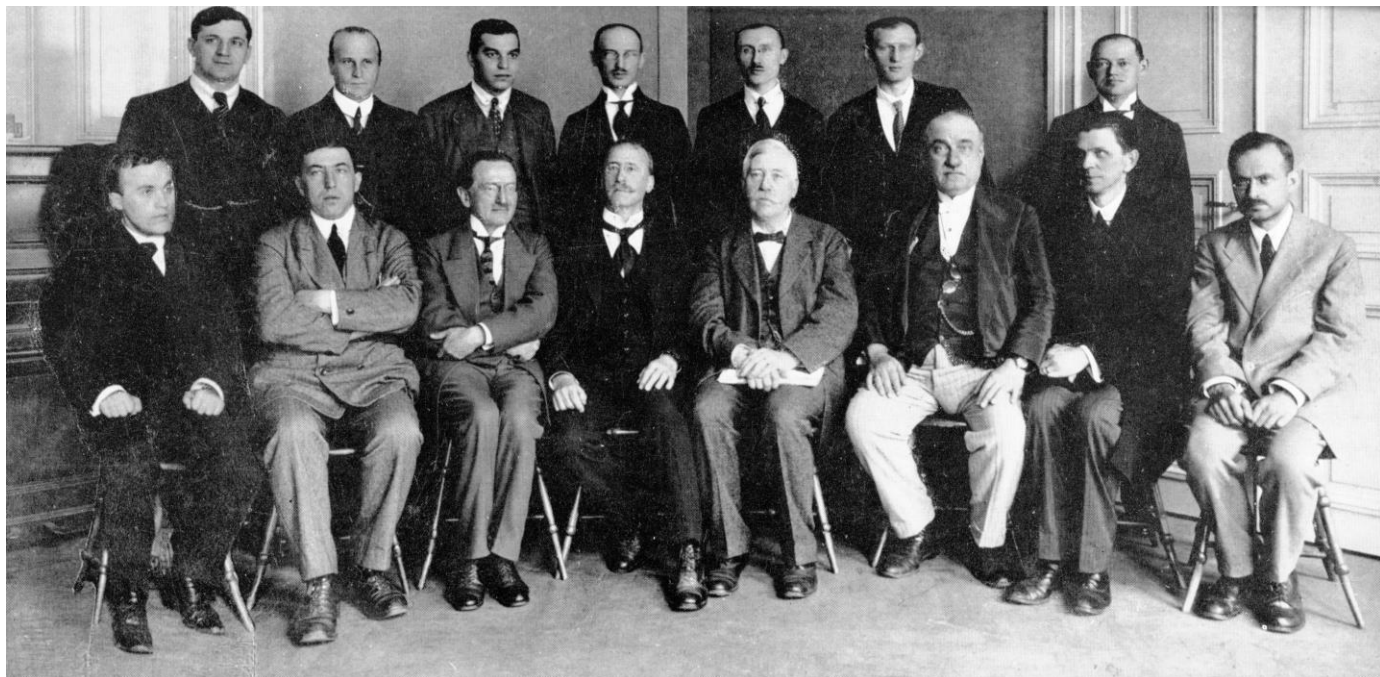
Correspondentieadres: Heideveldweg 20, 1251 XN Laren NH, tel: 035-5386241

Het bestuur en medewerkers van het MEC wensen beide families sterkte met deze verliezen.

Gelukkig is er ook positief nieuws. Onze vrijwilligster Lorena Zevedei en haar man Casper van der Schaaf hebben een zoon gekregen! Mischa Peter Constantijn is op maandag 10 september geboren.

Foto Gotenburg 1920

In *Nieuwsbrief 91* stond in het artikel over Réti in Nederland een fraaie foto van de deelnemers aan het toernooi in Gotenburg 1920. Eric Roosendaal vroeg zich af wie er allemaal op de foto stonden, vandaar dat we de foto nogmaals publiceren, nu met de namen erbij.

Zittend (vlnr): Bogoljubow, Rubinstein, Tarrasch, Mieses, Andersson (organisator), Marco, Maroczy en Nimzowitsch.

Staand (vlnr): Kotsch, Möller, Réti, Tartakower, Selesnieff, Breijer en Spielmann.

Artikelen schaken en muziek met links op de website

In de papieren nieuwsbrieven van december 2016 en juni 2017 zijn de eerste twee artikelen uit een serie over schaken en muziek verschenen. Deze twee artikelen zijn nu op de website van het Max Euwe centrum geplaatst. Aan de artikelen zijn links toegevoegd, zodat de lezer de genoemde muziekstukken kan beluisteren. Althans voor zover de stukken op internet zijn aangetroffen, want we hebben niet alles kunnen vinden.

Kent u links naar muziekstukken die het tot nu toe zonder moeten doen, laat het dan aan de redactie weten (euwemec@xs4all.nl). Dan kunnen wij deze aan de artikelen toevoegen.

Wilt u het MEC steunen?

Mocht u het MEC willen ondersteunen, dan zijn er diverse opties:

Donateur worden

Als u donateur wordt, ondersteunt u het Max Euwe Centrum en krijgt u twee keer per jaar onze papieren Nieuwsbrief.

U kunt uw donatie overmaken op rekening NL91 INGB 0005 4016 70 ten name van Stichting Max Euwe Centrum te Amsterdam onder vermelding van “nieuwe donateur”. Graag naam en adres vermelden.

Vriend van Euwe worden

Wilt u een groot bedrag (meer dan € 100 per jaar) doneren, dan kunt u Vriend van Euwe worden. Omdat het Max Euwe Centrum een *Culturele ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling)* is, mag u het gedoneerde bedrag voor 125% aftrekken van de belasting! De donatie moet dan wel worden vastgelegd in een akte, die wij kunnen leveren. Er hoeft geen notaris aan te pas te komen.

Wilt u Vriend van Euwe worden, of wilt u hier meer informatie over ontvangen, dan kunt u een e-mail sturen naar euwemec@xs4all.nl of bellen naar 020-6257017.

Ook kunt u ons steunen via de **Vriendenloterij** of **Sponsorkliks**. Kijk voor alle mogelijkheden op onze website (www.maxeuwe.nl). Onderaan de startpagina staat de button “Steun ons”, waar uitgebreide informatie te vinden is.